

Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.21 953/2009/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Csizmadia Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a Mészárosné dr. Deák Erika ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt a Kiskunfélegyházi Városi Bíróságnál 3.P.20.71/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 1.Pf.20.829/2009/9. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 40 000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az adóhatóság külön felhívására az államnak 117 100 (egyszáztizenhétezer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felek 2003. április 7. napján kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján a felperes 1 000 000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek 2003. október 4. napjáig. Megállapodtak abban, hogy amennyiben az alperes a kölcsönt határidőben nem fizeti vissza, a felperes jogosult érvényesíteni a magánszemélyek közötti Ptk. szerinti kamatot a szerződés megkötésére visszamenő hatállyal. Az alperes a kölcsön biztosítékaul bizonyos ingatlanaira a felperesnek vételi jogot engedett.

A felek 2003. november 10-én újabb kölcsönszerződést kötöttek, ennek alapján a felperes 1 020 000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek. A visszafizetés időpontját 2004. június 30. napján határozták meg azzal, hogy a teljesítési határidő elmulasztása esetén a felperes a Ptk. szerinti kamatot követelheti.

Az alperes részéről történtek részteljesítések, így 2005. szeptember 22. napján 256 000 forintot, 2006. április 10. napján 145 500 forintot és 2006. június 1. napján 97 500 forintot fizetett meg a felperesnek. A kölcsön visszafizetése érdekében a felek között ingatlan-átruházási szerződés is létrejött, ennek alapján azonban a felperes tulajdonjogot nem szerzett, ugyanis az alperes az átruházott ingatlant időben nem tehermentesítette.

A felperes a kereseti kérelmében 2 020 000 forint tőke, 1 000 000 forint után 2003. április 7. napjától járó ügyleti és 2003. október 4. napjától a teljesítés napjáig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. 1 020 000 forint kölcsön után 2003. november 10. napjától a teljesítésig járó törvényes késedelmi kamatot érvényesített.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a kölcsönökből 499 000 forintot visszafizetett, illetve 1 420 000 forint értékben a felperesre ingatlant ruházott át. Utalt arra, hogy a felperessel szemben haszon-kölcsön szerződés érvénytelenségének a megállapítására és kártérítés iránt is pert kezdeményezett és kérte ezeknek a pereknek a jelen perhez való egyesítését annak érdekében, hogy az ott érvényesített követeléseit a felperes követelésébe beszámíthassa.

Az elsőfokú bíróság az egyesítésre irányuló indítvány teljesítését mellőzte és kötelezte az alperest 1 951 387 forint és ennek 1 020 000 forint részösszege után 2004. július 1. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatának, valamint 931 387 forint részösszeg után 2006. június 2. napjától a kifizetés napjáig évi 11 %, valamint minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat egyharmadának megfelelő mértékű kamatának a megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és rendelkezett a perköltség viseléséről. Az elsőfokú bíróság az alperes teljesítését a Ptk. 293. §-a alapján a 2003. április 7-én megkötött kölcsönszerződésből eredő tartozására számolta el. Megállapította, hogy ezzel a tartozás 931 387 forintra módosult, ezen összeg és kamatai, valamint az 1 020 000 forint kölcsön és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperes igazolási

kérelme folytán az elsőfokú bíróság a tárgyalást megismételte és a 3.P.20 462/2006/21. számú korábbi ítéletét hatályában fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az ingatlan átruházásával az alperes a kölcsönt nem törlesztette, mivel a szerződésben foglalt vételár összegével akkor csökkent volna a kölcsön összege, ha a felperes az ingatlanon tulajdont szerzett volna. Az ingatlan adásvételi szerződéstől azonban a felperes elállt és az adásvételi szerződés felbontásra került. A 2003. november 10-én megkötött kölcsönszerződéssel kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy az alperes megtévesztésre nem hivatkozhat, mivel a kölcsönösszeg felhasználásáról maga döntött, a felperes az ő rendelkezése alapján fizette azt ki más személy részére.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Utalt arra, hogy az alperes által sem vitatottan a felek között a kölcsönszerződések létrejöttek és a kölcsönösszegeket a felperes az alperes rendelkezésére bocsátotta. Ebben a körben közömbös, hogy a kölcsönt adó személy milyen célra adta a kölcsönt és az is, hogy a kölcsönvevő közvetlenül vette-e fel a kölcsönösszeget, vagy az más módon, a rendelkezése szerint lett felhasználva.

Nem volt vitás az sem a peres felek között, hogy az alperes készpénzben 499 000 forintot fizetett vissza. Ennek összegét az elsőfokú bíróság helyesen számolta el a Ptk. 293. §-a alapján először a kamatra, majd a tőkére. Ennek alapján jogszerűen állapította meg, hogy a 2003. április 7-i kölcsönszerződés vonatkozásában a tartozás 931 387 forint. A teljesítést ugyanis a régebben lejárt követelésre kellett elszámolni a Ptk. 290. § (1) és (2) bekezdése alapján. A szerződés tartalmából kitűnően a kölcsön akkor lett volna kamatmentes, ha azt a kölcsönvevő a meghatározott határidőben visszafizeti. Ellenkező esetben a felek kikötötték a Ptk. szerinti kamatot is. Így az elsőfokú bíróság az alperes terhére jogszerűen számított fel ügyleti kamatot.

Az alperes a fellebbezésében változatlanul kifogásolta, hogy az eljáró bíróság nem egyesítette az ő követeléseit érvényesítésére irányuló pereket a jelen perhez. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság leszögezte, hogy a bíróság az előtte folyamatban lévő pereket egyesítheti, de az egyesítés szüksége a jelen ügyben nem merült fel. A kölcsönszerződéssel kapcsolatos jogvita önállóan elbíráلható volt és nem volt olyan indok, amely e követelés elbíráلását bizonytalan kimenetelű jogviták elbíráلásától tegye függővé. A peres felek egymás elleni összes követeléseinek egyidejű elbíráلása nem követelmény. A Pp. 149. § (1) bekezdése értelmében

a bíróság célszerűség esetén dönt az egyes kérelmek együttes tárgyalásáról.

Az alperes előadásával kapcsolatban a másodfokú bíróság utalt arra, hogy beszámításnak azért nincs helye, mert az alperes által indított perek még folyamatban vannak, tehát nincs olyan megítélt követelés, amely az alperes tartozásába beszámítható lenne. Erre azonban a végrehajtási eljárás során is sor kerülhet, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak majd. A másodfokú bíróság azzal kapcsolatban, hogy az alperes ügyvédi letétbehelyezéssel teljesített, kifejtette, hogy az ügyvédi letétbehelyezéssel történő teljesítés erre vonatkozó kikötés nélkül nem szerződésszerű, emellett az alperes az ügyvédi letétbe helyezett összeget nem vitásan visszavette, így az teljesítésként nem volt figyelembe vehető.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Ebben a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a támadott jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát kérte, illetve azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság az eljáró elsőfokú vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa. Előadta, hogy álláspontja szerint a bíróság megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, erre tekintettel az ítélet jogszabálysértő. A bíróság nem folytatta le teljeskörűen a bizonyítást és nem mérlegelte az összes bizonyítékot, emellett nem adott helyt az alperes azon kérelmének, hogy a felperes és közötté folyamatban lévő pereket e perhez egyesítsék. Az egyesítés célszerű volna, mivel a kártérítés iránti perekkel érintett ingatlanok között több olyan ingatlan is szerepel, amelyek a jelen ügy alapját képező kölcsönszerződések biztosítékaiként lettek megjelölve. A kölcsönszerződés és a felperessel kötött legeltetési megállapodás közötti összefüggést az is bizonyítja, hogy a felperes a másik perben elismerte, az alperesi ingatlanokon történő legeltetése a kölcsön visszatérítését is szolgálta. A kölcsönösszeg és a kártérítés egynemű követeléseknek minősülnek, így a perek egyesítése vagy a tárgyalás felfüggesztése indokolt lett volna.

Az alperes emellett kifogásolta, hogy a bíróság nem vizsgálta, hogy az ügyvédi letétbe történő teljesítését követően három részletben miért fizették vissza a számára a letétbe helyezett összeget. Ebben a körben a felperes meghallgatását, illetve tanúbizonyítást is indítványozott, amelyet a bíróság figyelmen kívül hagyott.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, amelyben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes a jogerős ítéletben megállapított tényállást, a bíróság mérlegelési jogkörben tett megállapításait támadta a felülvizsgálati kérelmében. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Az adott esetben ez nem állapítható meg.

Az alperes sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítási indítványának nem adtak helyt. A Pp. 3. § (4) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítási indítványhoz nincs kötve. A bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A Legfelsőbb Bíróság szerint az eljáró bíróságok az alperes bizonyítási indítványának mellőzése során helyesen mérlegelték, hogy attól a tényállás kiegészítése, vagy eltérő tényállás megállapítása várható-e. Az alperes elsősorban az általa indított perekben releváns tényállással kapcsolatos bizonyítási indítványt kívánt ebben a perben is érvényesíteni. Az eljáró bíróságok helyesen mérlegelték, hogy a jelen ügyben a felek között létrejött kölcsönszerződések tartalmát kell vizsgálni és ennek alapján kell az ügyet elbírálni.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében változatlanul kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok az általa indított pereket nem egyesítették a jelen perhez, mert ezáltal az általa előterjesztett követelések a felperes követelésébe beszámíthatók lettek volna. A Pp. 149. § (1) bekezdése világosan tartalmazza, hogy a bíróság az egyesítésről, vagy az elkülönítésről akkor határoz, ha azt az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja. Nem vitás, hogy az alperes által indított perek tárgya összefügg a felperes követelésével, így elvileg a Pp. 149. § (2) bekezdése alapján az egyesítés nem lett volna kizárt. Ugyanakkor a Pp. teljes egészében a bíróság mérlegelésére bízta, hogy az egyébként külön-külön is eldönthető ügyek egyesítését célszerűnek, indokoltnak látja-e. A bíróságnak az egyesítés tárgyában hozott döntése ellen külön jogorvoslatnak nincs helye, így az ebben történő határozathozatal teljes egészében a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, amelynek felülvizsgálatára a kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróságnak nincs jogi lehetősége. Helytállóan utalt a másodfokú bíróság arra, hogy az alperes által indított perek befejezése és az alperes esetleges pernyertessége esetében az alperesnek a beszámításra a Ptk. 296. § (1) bekezdése alapján a későbbiekben is lehetősége van mindaddig,

amíg a felperes követelésének végrehajtása teljes egészében nem történik meg.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben az eljáró bíróságok jogszerűen mellőzték annak vizsgálatát, hogy az ügyvédi letétbe helyezett 1 560 000 forint miért került visszafizetésre az alperes részére. A kölcsön teljesítése szempontjából csak azon összegeknek van relevanciája, amelyeket az alperes ténylegesen a felperes javára kifizetett. Teljesen érdektelen a per elbírálása szempontjából, hogy az alperes részére miért fizették vissza az ügyvédi letétbe helyezett összeget, mivel az alperes sem vitatja, hogy ezen összeggel a felperessel szemben fennálló tartozása nem csökkent.

A kifejtettek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért köteles megfizetni a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a felperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit. Ennek összegét a Legfelsőbb Bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg. A felperes jogi képviselője az ügyvédi költsége megállapítását ÁFA mentesen kérte.

Az alperesnek a Legfelsőbb Bíróság illetékeljegyzési jogot engedélyezett. Pervesztességére tekintettel azonban az illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket köteles megfizetni az államnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében.

Budapest, 2010. június 8.

. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró, dr. Puskás Péter sk. bíró.

A kiadmány hitelül:

bíróági írnok